

Тому робота зі словом, з текстом, володіння лексичним багатством української мови, вміння вловити базові текстові образи та деталі і передати їх через призму бачення художника з врахуванням психології дитини певного віку є важливими завданням у процесі навчання.

Література:

1. Пітеніна В. Є. Стилiстичні особливості ілюстрування книжки для дітей в Україні першої третини ХХ століття : дис... доктора філософії: 023 / Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури. Київ, 2021. 269 с. URI: <http://195.20.96.242:5068/kvnaomxmlui/handle/123456789/601>

2. Томенко О. М. Мистецтво ілюстрації дитячих книг в Україні. *Міжнародна наукова конференція «Десяті Платонівські читання пам'яті академіка Платона Білецького (1922–1998)»*, 20 листопада 2022. Тези доповідей міжнар. наукової конф. – Львів – Торунь, Liha-Pres, 2022. С. 100–102. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-301-2-45>

ЗНАЧЕННЯ МОВНИХ ІГОР У НАВЧАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ

Чорноус О. В.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін
Донецький державний університет внутрішніх справ
м. Кропивницький, Україна*

Сучасні дослідження з педагогіки констатують, що сьогодні процеси викладання та передавання знань не лише значно ускладнюються, а й перетворюються на своєрідну рутину, що своєю чергою негативно впливає на мотивацію здобувачів освіти до навчання [7, с. 69]. У зв'язку з цим повсякчас постає питання щодо урізноманітнення методів в освітньому процесі, зокрема шляхом застосування саме інтерактивних технологій, які вважаються доволі ефективними, адже сприяють налагодженню партнерських відносин між усіма учасниками освітнього процесу та спонукають їх до постійної творчості й самовдосконалення [6, с. 78]. У цьому контексті вагоме значення мають ігрові практики, які органічно інтегруються в процес підготовки фахівців для сектору безпеки. Гейміфікація дає змогу не лише залучити

майбутніх правоохоронців до безпосереднього процесу навчання через змагання, співпрацю, виконання завдань, а й краще засвоювати матеріал, оскільки ігри, симуляції та інші форми включають емоційну та когнітивну активність. Наведені міркування підтверджують також ресурси із сучасної методики навчання української мови, що рекомендують орієнтуватися насамперед на практичні методи, на кшталт ситуаційного, методу проєктів, вправ, діалогічної взаємодії, методу гри тощо [5, с. 104].

Метою пропонованої роботи є дослідження значення мовних ігор у навчанні української мови майбутніх правоохоронців та їхній вплив на активізацію навчання.

У науковій літературі наявні різні підходи до тлумачення поняття «мовна гра», адже ним послуговуються не лише в педагогіці, а й лінгвістиці та філософії. У літературознавстві мовну гру визначають «як різновид комунікаційної практики, зафіксованої мовленнєвою системою, організованої за відповідними правилами, порушення яких загрожує їй втратою цілісності, часто охопленої азартом» [2, с. 62]. Однак власне термін був уведений в науковий обіг австрійським філософом Л. Вітгенштейном. При цьому йшлося про особливу діяльність носіїв мови, яка передбачала використання мови для створення нових значень або змістів, які демонструють зв'язок мови із законами природи та логіки [8, с. 78]. У контексті дидактики одна з наявних дефініцій пояснює мовну гру як спосіб «актуалізації мови й основних ідей змісту відповідного їй навчального предмета як лінгводидактичну умову ігрової методики навчання» [3, с. 100]. Наведено також визначення дидактичної гри, подане в словнику-довіднику з методики навчання української мови: дидактичні ігри – «ігри, ігрові ситуації, які застосовують в освітньому процесі задля розвитку когнітивних здібностей, емоційного інтелекту, пізнавальної активності, креативності учнів» [5, с. 37]. На тлі цього більш загального терміну функціонує також поняття ігрової вправи, «у структурі якої передбачено застосування елементів гри як одного з видів діяльності й засобу навчання української мови» [там само, с. 37].

Мовні ігри класифікують за різними параметрами. До них часто уналежнюють вікторини, ребуси, кросворди, загадки, логогрифи, анаграми [1, с. 176]. Досить вичерпну класифікацію навчальних ігор з мови з урахуванням специфіки комп'ютерних ігор уклала Л. Мелешко. Дослідниця виокремила десять критеріїв, з-поміж яких такі: навчальна мета, компетентнісно-цільове спрямування і особливості предметного змісту ігор, тематичний аспект мови, вид навчальної діяльності, вид мовленнєвої діяльності, жанрові особливості, характер пізнавальної діяльності, кількість учасників, активність гравців та їхня

взаємодія, наявність або відсутність ігрової комп'ютерної програми [4, с. 101–102]. Вона зауважує, що мовні ігри – це вид навчальних ігрових завдань, основне призначення яких полягає в цілеспрямованому формуванні навчальних досягнень з української мови, наприклад, фонетичних, лексичних, граматичних тощо.

Варто також стисло окреслити основні переваги та недоліки застосування мовних ігор у процесі навчання мови. З-поміж основних переваг можна назвати підвищення мотивації здобувачів освіти до навчання, розвиток критичного мислення, креативності, комунікативних компетенцій, підвищення ефективності засвоєння матеріалу. Ігри завдяки своєму динамізму та елементам змагання, створюють позитивну атмосферу, яка спонукає здобувачів освіти бути більш активними під час заняття. Мотивуючи через азарт, емоції та досягнення, ігрові методи допомагають знизити рівень стресу й тривожності, сприяючи відкритості й готовності до нових знань. Водночас наявні також недоліки або обмеження використання ігор. Такими можуть бути можливі труднощі в адаптації ігор до різних рівнів здобувачів освіти, часові та організаційні складнощі, а також потреба в додаткових ресурсах (мультимедійне обладнання, матеріали для ігор). У зв'язку з цим варто звернути увагу на той факт, що найбільш ефективними є персоналізовані навчальні ігри, адаптовані до індивідуальних потреб здобувачів освіти, що особливо важливо в умовах різних рівнів їхньої підготовки. Саме тому викладачу необхідно розробляти ігри різних ступенів складності та прогресії, уможлиблюючи роботу кожного здобувача освіти в межах своїх можливостей.

Вагоме значення мають сучасні цифрові технології, зокрема онлайн-платформи, мобільні додатки, що значно розширюють можливості ігор в освітній діяльності. Взаємодія з цифровими персонажами, виконання цікавих завдань та отримання миттєвого зворотного зв'язку видаються надзвичайно ефективними для розвитку не лише мовних, а й когнітивних та соціальних навичок майбутніх правоохоронців.

Література:

1. Кочан І. М., Захлюпана Н. М. Словник-довідник із методики викладання української мови. Вид. 2-ге, виправлене і доп. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2005. 306 с.
2. Літературознавча енциклопедія : у 2-х томах / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. Київ : Видавничий центр «Академія», 2007. Т. 2. 625 с.
3. Мелешко Л. В. Концепції мовної гри як теоретичні засади організації навчально-ігрової діяльності. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки*. 2017. Вип. 4 (90). С. 99–102.

4. Мелешко Л. В. Формування мовленнєвої компетентності учнів 5–6 класів в ігровій діяльності на уроках української мови : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2018. 262 с.
5. Методика навчання української мови. Термінологічний словник / кол. авторів за ред. О. Горошкіної. Словник-довідник. [Електронне видання]. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2024. 150 с.
6. Михайлюк А. М. Використання інтерактивних методів навчання в процесі підготовки майбутніх педагогів. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка*. 2020. № 33 (1). С. 76–79.
7. Онучак Л. В. Інтерактивні методи навчання іноземних мов студентів немовних спеціальностей. *Збірник наукових праць «Педагогічні науки»*. 2023. Вип. 100. С. 68–75.
8. Пешкова О. Г. Мовна гра та умови її реалізації в науковому дискурсі. *Вісник ХНУ ім. В. Н. Каразіна. Іноземна філологія*. 2016. Вип. 84. С. 77–83.